

SIMNAS

DVIEJŲ MILŽINŲ MIESTAS

Sudarytoja Birutė Malaškevičiūtė, 2018
Nuotraukų autoriai: G. Bernatavičius, A. Pranaitis, E. Rugieniūtė,
Ž. Sinkevičius, V. Skendelis, M. Šematulskis, L. Valentaitė-Gudzinevičienė

Naudota literatūra ir elektroniniai ištekliai: Miškinis A. Užnemunės miestai ir miesteliai.
Vilnius, 1999. T. I. | Simnas // Lietuvos aidas 1936 m. vasario 28 d. Nr. 97, p. 6. |
Simnas – Dzūkija // Lietuvos aidas 1939 m. gegužės 27 d. Nr. 256, p. [2]. |
Simnas // Lietuvos aidas 1939 m. gruodžio 4 d. Nr. 744, p. 8. | Šeškevičius A., Šeškevičius B.
Simnas. [Alytus], 2006. | <http://kvr.kpd.lt/heritage> | <http://genocid.lt> | www.zuvintas.lt

Alytaus turizmo informacijos centras
S. Dariaus ir S. Girėno g. 1, 62137 Alytus
Tel.: +370 315 52 010, +370 687 07 703
El. paštas info@alytusinfo.lt
www.alytusinfo.lt

ALYTAUS RAJONAS

SIMNAS – dviejų milžinų miestas

Simno miestas įsikūręs vaizdingoje vietovėje prie dviejų ežerų – Gilučio ir Simno. Apylinkėse dar vilnija keturi ežerai: Žuvinto, Atesninkų, Angininkų ir dalis Dusios.

Istorikai iki šiol nesutaria, kada pirmą kartą paminėtas Simno vardas. Vieni nurodo 1382 m., kiti – 1494 m. Nesvarbu, kuri data teisinga, Simnas yra viena anksčiausiai Užnemunėje atsiradusių gyvenviečių. Gyvenimas šiose vietose suaktyvėjo XV a. pirmaisiais dešimtmečiais. Čia buvo įkurtas Lietuvos didžiojo kunigaikščio dvaras. 1520 m. miestelyje pastatyta renesansinio stiliaus bažnyčia. 1549 m. viename dokumente Simnas jau vadinamas miestu. 1626 m. jam suteiktos savivaldos (Magdeburgo) teisės ir herbas. Herbui parinktas Šv. Povilo atvaizdas neabejotinai susijęs su savivaldos teisių išrūpintojo Povilo Sapiegos vardu. Neaišku, kieno iniciatyva ir kodėl 1770 m. miesto herbe pavaizduoti jau du šventieji – apaštalai Petras ir Povilas. 1999 m. birželio 29 d. Prezidento dekretu patvirtintas miesto herbas, kuris sugrąžino istorinę tiesą. Jo sidabriname lauke vaizduojamas Šv. Povilas sidabriniais marškiniais ir raudonu apsiaustu. Dešinė ranka remiasi į nukreiptą į apačią sidabrinį su auksine rankena kalaviją, kairėje laiko auksinę Evangeliją knygą. Kūnas natūralios spalvos, barzda ir plaukai sidabriniai, nimbas ir sandalai auksiniai.

XVII a. Simnas turėjo keturias gatves: dabartinę Alytaus gatvę, gatvę, vedančią į Metelius, trečia gatvė ėjusi bažnyčios vakarų pusėje, o ketvirta – bažnyčios šiaurinėje dalyje. Tuo metu miestelyje buvo kepykla, bravoras, svinas, pirtis, nuo malūno iki bažnyčios augo vyšnios. XX a. pr. Simnas galėjo puikuotis grįstomis gatvėmis ir dideliais turgumis, kurie vykdavo antradieniais ir penktadieniais. Tai liudija ir to meto spauda, rašiusi: „Miestelis kultūringai tvarkosi. Prekyba gyva. Gatvės visur grįstos“.

Sovietmečiu Simnas buvo rajono, o vėliau – apylinkės centras. Šiandien miestas yra seniūnijos centras.

Istorinis Simno centras – urbanistikos paminklas. Mieste yra nemažai išlikusių XX a. pr. namų.

Legenda apie Simno miesto atsiradimą ir vardą. Labai seniai gyveno du gerieji milžinai Simas ir Sinas. Susiėjo jie draugėn ir nutarė pasirinktam miestui pastatyti labai gražią bažnyčią ir padėti patiems gyventojams. Tačiau apsidairę aplinkui niekur nerado tinkamo kalnelio. Tada vienas puolė nešti žemių iš rytų, kitas – iš vakarų. Supylė jie kalnelį, o daubose, iš kurių žemės sėmė, dabar tyvuliuoja Simno ir Gilučio ežerai. Baigę darbus vienas kitą pavaišino taboka, paspaudė rankas, po sauja brangenybių pažūrė į ežerus ir išsiskirstė kas sau: vienas – medžioti, kitas – žvejoti. Gyventojai, atsidėkodami milžinams, su kuriais gražiai sugyveno ir buvo dėkingi, kad rūpinosi miestu, jų vardus sujungė į viengą – Simnas. Taip ir pavadino vietovę. O ežerai, su milžinų išbarstytais turtais, iki šiandien vilioja vietos gyventojus ir keliautojus.

Tai įdomu. Kad Simnas buvo nemenkas miestas įrodo ir žinutė, išspausdinta 1939 m. „Lietuvos aide“, apie tai, kad remontuojant Simno bažnyčią buvo surasta savotiška kanalizacija: „Kanalizacijos vamzdžius sudaro išgaubti stori qžuoliniai rąstai, kurie žemėse dar gana neblogai išsilaikę. Ši senovinė kanalizacija yra gana sena, nes esantieji vietos bažnyčios archyvuose įvairūs dokumentai, siekiantys 18 amžiaus pabaigą, berods, apie kanalizacijos įvedimą nieko nemini. Matyt, kad kanalizacija įvesta prieš 200-300 metų. Charakteringa, kad kanalizacijos qžuoliniai vamzdžiai (nepilnai vamzdžiai, nes vienas šonas atviras) buvo nutiesti kaip tik toje vietoje, kur ir dabartiniame remonte buvo numatyta tiesti kanalizaciją. Mat, vienoje vietoje po bažnyčios pamatu yra šaltinis, kuris žymiai toje vietoje trukdė bažnyčios remonto darbą. Šis šaltinis ir dabar sujungtas su suleistais jau naujais moderniais kanalizacijos vamzdžiais“.

LANKYTINOS VIETOS

• Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia (Kreivoji g. 3, tel. +370 315 60 260), kuria buvo žavimasi visais laikais, Simne pastatyta 1520 m. Jono Zaberezinskio rūpesčiu. XIX a. Simne lankėsi ne vienas užsienio renesanso tyrinėtojas, kad galėtų pamatyti ir pasigėrėti šiuo architektūros perliuku. Tai – seniausias statinys Užnemunėje ir vienintelė bazilikinė kryžminio plano renesansinė bažnyčia Lietuvoje. XX a. pr. viename laikraštyje buvo apibūdinta, kaip „panaši į tvirtovę, storų ir aukštų sienų bažnyčia“. Joje gausu meninę vertę turinčių sakralinės dailės kūrinių. Bažnyčioje yra Švč. Marijos Rožinės altorius, kuriame kabo Švč. Mergelės Marijos paveikslas. Jį aplankę sekmadienį prieš Šv. Joną arba bet kurią iš 7 dienų po šio sekmadienio gali gauti visus atlaidus, o kitomis dienomis laimėti 300 dienų atlaidų. Altorius 1928 m. buvo privilegijuotas Vilkausko vyskupo. Bažnyčios dešinėje pusėje yra įmūrytas „gėdos akmuo“. Bažnyčia 1655 m. buvo smarkiai nuniokota Rusijos kariuomenės. Ne ką gražiau pasielgė ir prancūzų kariai: 1812 m. pradžioje bažnyčioje įkūrė ligoninę, o atsitraukdami išdaužė langus, sulaužė stulpus, apgadino vargonus. Bažnyčią ne kartą niokojo gaisrai. Todėl pastatas keletą kartų buvo kapitaliai remontuojamas. Simno bažnyčia įtraukta į Nekilnojamųjų kultūros vertybių registrą.

• Istorinėje Simno aikštėje stovi 2010 m. atidengtas **paminklas, skirtas po pasaulį išblaškytiems Simno krašto vaikams, partizanams, žuvusiems, nukankintiems, sušaudytiems, ištremtiems** (aut. A. Kmieľiauskas). 3,80 m aukščio moters figūra simbolizuoja sudėtingą Lietuvos patirtį. Tai gali būti motina, sesuo, draugė, žmona. Nerimą dėl ateities papildo išsigandęs vaikas, prigludęs prie moters kojų.

• Simno kapinėse stovi **du paminklai, įamžinantys Lietuvos partizanų atminimą**. Kapinių pietinėje pusėje 1990 m. spalio 20 d. buvo atidengtas paminklas partizanams, žuvusiems 1945 m. vasario 21 d. mūšyje Liepkojų kaime. Nukauti partizanai buvo atvežti į Simno centrinę aikštę ir ten viešai išmesti. Vėliau palaidoti bendrame kape Simno kapinėse. Paminkle iškalta žuvusiųjų pavardės ir užrašas „LIETUVOS PARTIZANAMS ŽUVUSIEMS UŽ TĖVYNĘ“. Atminimo ženklas žuvusiems partizanams su jų pavardėmis yra ir Liepkojų kaime, mūšio vietoje.

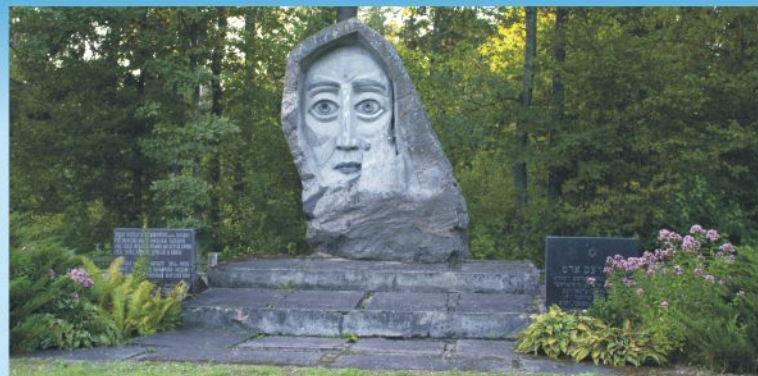
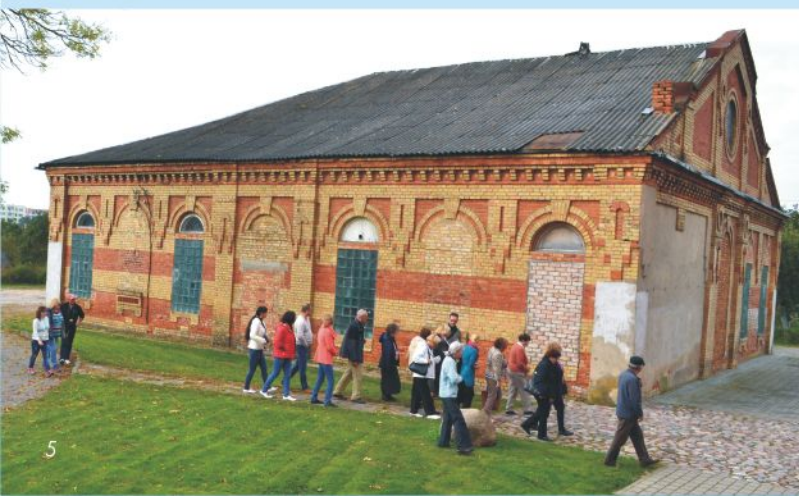

Dauguma partizanų, žuvusių Kalniškės mūšyje, 1945 m. gegužės 16 d. (Kalniškės miškas yra netoli Simno), buvo užkasti už kapinių, prie Simno ežero. 1989 m. birželio 23 d. palaikai perkelti į Simno kapines (buvusioje užkasimo vietoje yra pastatytas kryžius). Kartu buvo perkelti ir kitų užkasimo vietose rastų Simno apylinkėse žuvusių ir iš Žuvinto palikėtų Dainavos apygardos partizanų palaikai. Iš Lietuvos laukų, kur vyko mūšiai, surinktų akmenų pastatytas paminklas. Atidengtas 1990 m. gegužės 19 d. Jame iškaltos žuvusiųjų partizanų pavardės ir užrašas „LIETUVOS PARTIZANAMS, ŽUVUSIEMS UŽ TĖVYNĖS LAISVĘ“.

• **Simno sinagoga** (Vytauto g. 34). Neveikianti. Pastatyta XX a. pr. Jos dešinėje pusėje, antrame aukšte, buvo žydų mokykla, o patalpa maldai su altoriumi buvo įrengta kairėje pusėje taip, kad besimeldžiantys visada būtų veidu atsisukę į pagrindinę Šventyklą Jeruzalėje. Po Antrojo pasaulinio karo sinagogoje veikė kultūros namai, sporto salė.

• **Paminklas sušaudytiems žydams Pošnelės miške.** Žydai Simne apsigyveno XVII a. pr. Jiems čia buvo sudarytos sąlygos įsikurti ir plėstis, kad aktyviau vyktų prekyba ir vystytųsi verslas. Su vietiniais sugyveno gražiai. Antrojo pasaulinio karo metu, 1941 m. rugsėjo 12 d., Pošnelės miške vokiečiai sušaudė 414 žydų tautybės moterų, vyrų, senelių ir vaikų. 1965 m. pagerbiant šių žmonių atminimą buvo pastatytas paminklas (aut. V. Krušna).

• **Žuvinto biosferos rezervatas.** Žuvinto pelkė ir ežeras – didžiausia Lietuvoje šlapynė (6940 ha) – tikra natūralios gamtos ir laukinių paukščių karalija. Daugybės retųjų rūšių paukščiams, kitiems gyvūnams, grybams ir augalams, čia radusiems savo namus, ar apsistojančioms tūkstantiniams migruojančių sparnuočių pulkams Žuvinto apylinkės – viena svarbiausių vietų Lietuvoje.

Bene sekliausiame šalyje, nendrėmis ir švendrais gausiai apaugusiame Žuvinto ežere, peri didžiausios Lietuvoje didžiųjų baublių, nendrių lingių, plovinių vištelių populiacijos, aptinkama daugybė kitų įdomių ir saugomų rūšių. Tūkstančiai praskrendančių gervių ir žąsų apsistoja pailsėti rezervate.

Šių vietų gamtai išsaugoti 2002 m. įsteigtas pirmasis Lietuvoje biosferos rezervatas (18 490 ha ploto). Jis įtrauktas į pasaulinį UNESCO programos „Žmogus ir biosfera“ biosferos rezervatų tinklą.

Nederėtų užmiršti, kad centrinė biosferos rezervato dalis – Žuvinto gamtinis rezervatas – yra pirmoji Lietuvos saugoma teritorija. Jis įsteigtas 1937 m. Kauno Vytauto Didžiojo universiteto profesoriaus Tado Ivanausko iniciatyva. Tuomet Žuvinto ežerą pradėta saugoti dėl nepaprastai gausaus ir įvairaus paukščių pasaulio.

Prie Žuvinto ežero yra mokomasis pažintinis takas su apžvalgos bokštelio. Lankytojų centre įrengta moderni ekspozicija, skirta Žuvinto ežero ir jo pakrančių gamtos įvairovei ir tvarkymui pristatyti. Daug įdomybių galima sužinoti muziejuje „Ežero evoliucija“. Kiekvieną rudenį Žuvinto biosferos rezervate rengiamos migruojančių paukščių palydos.

Šalia direkcijos pastato yra atminimo ženklas žuvusiems Dainavos apygardos partizanams 1945-1948 m. dabartinėje biosferos rezervato teritorijoje.

Žuvinto biosferos rezervato lankytojų centras, direkcija
Kampelių g. 10, Aleknonių k., Simno sen., Alytaus r.,
tel. +370 315 49 540, www.zuvintas.lt

• **Atesninkų piliakalnis** kartais dar vadinamas Atesninkėlių ir Pilalės vardais yra prie Atesninkų I kaimo. Šlaitai vidutinio statumo, apaugę krūmais ir retomis pušimis.

Piliakalnis datuojamas I tūkst. pirma puse. Sunkiai surandamas.

• **Bambininkų piliakalnis su gyvenviete.** Piliakalnio legenda pasakoja, kad ant jo palaidotas paskutinis šios apylinkės Perkūno garbintojas, kuriam dar gyvam esant čia buvusi iškasta duobė.

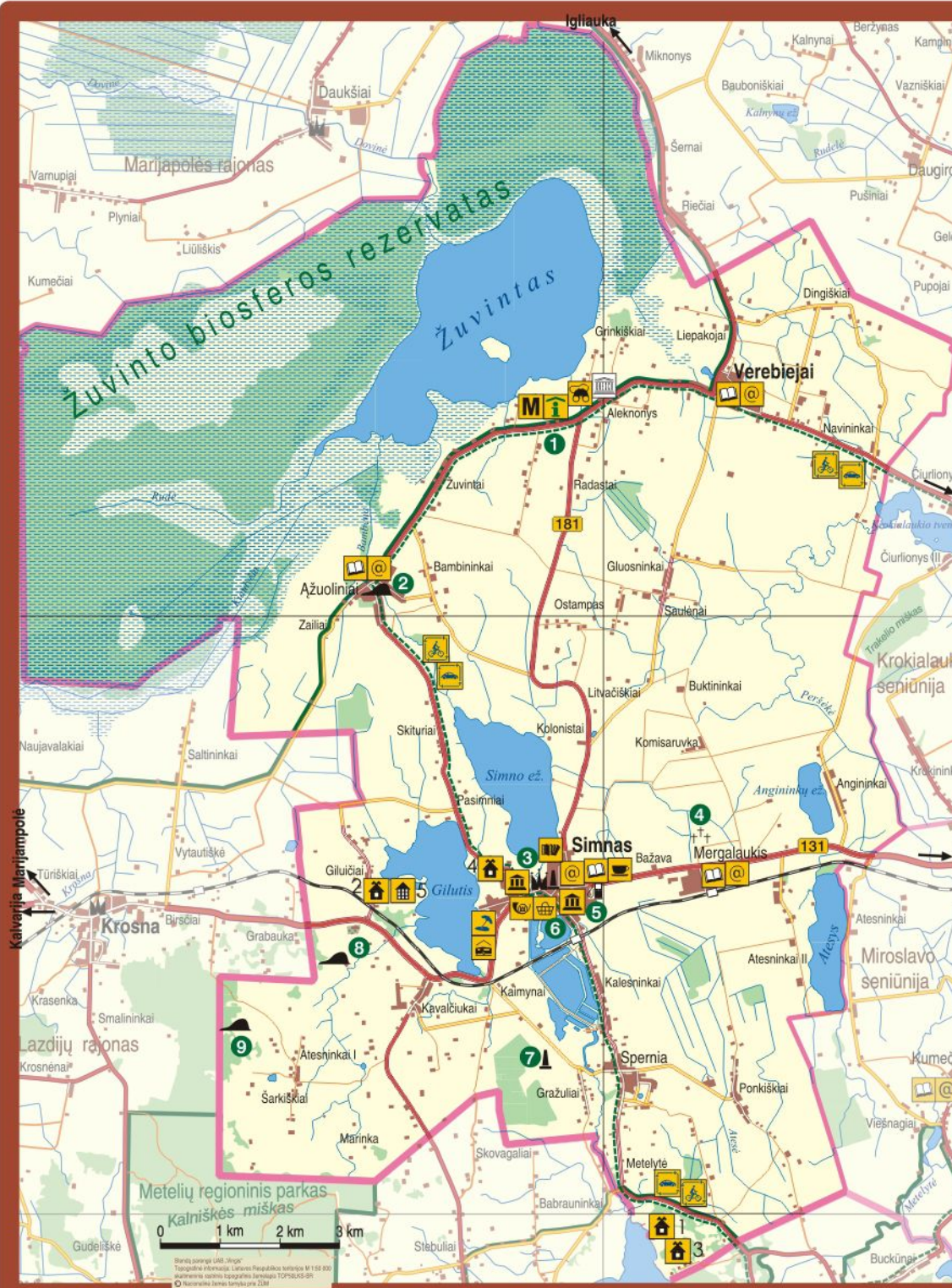
Piliakalnis dar minimas Ažuolinių, Ažuolų Rago, Damba-varagio pavadinimais. Stūkso Bambenos kairiajame krante. Piliakalnio aikštelė ovali, joje yra kultūrinis sluoksnis, rasta lipdytos ir žiastos keramikos. Vietomis šlaitai siekia 6-7 m aukščio. Į pietus ir vakarus yra 2 ha papėdės gyvenvietė, kurioje rasta brūkšniuotos, grublėtos ir žiastos keramikos.

Piliakalnis datuojamas I tūkst. viduriu – II tūkst. pradžia.

• **Giluičių piliakalnis su gyvenviete.** Piliakalnis įrengtas Kriaušio upelio kairiajame krante, Giluičių kaime esančios aukštos kyšulyje. Šlaitai statūs (vietomis siekia 10 m). Apaugę krūmais ir eglaitėmis.

Šiaurės vakarų papėdėje yra 0,7 ha I tūkst. gyvenvietė (tyrinėta 1983 m.) su iki 1,3 m storio kultūriniu sluoksniu, kuriame rasta brūkšniuotos, grublėtos ir lygios keramikos. Piliakalnis datuojamas I tūkst. – II tūkst. pradžia. Sunkiai surandamas.

Lankytinos vietos

- 1 Žuvinto biosferos rezervato lankytojų centras
- 2 Bambininkų piliakalnis
- 3 Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų bažnyčia
- 4 Pirmojo pasaulinio karo vokiečių karių kapinės
- 5 Simno istorinis centras
- 6 Paminklas po pasaulį išblaškytiems Simno krašto vaikams, partizanams, žuvusiems, nukankintiems, sušaudytiems, ištremtiems
- 7 Paminklas žydų genocido aukoms atminti Kalesninkuose
- 8 Giluičių piliakalnis *
- 9 Atesninkų piliakalnis *

* Sudėtingiau pasiekiami objektai

Sutartiniai ženklai

	Savivaldybės, seniūnijos riba		Katalikų bažnyčia
	Regioninio parko, draustinio riba		Kapinės
	Geležinkelis, stotis		Piliakalnis
	Asfaltuotas kelias, kelio numeris		Paminklas
	Žvyrkelis		Architektūrinis kultūros paveldo objektas
	Lauko, miško kelias		Kavinė
	Miškas		Biblioteka, internetas
	Sodai		Kaimo turizmo sodyba
	Ežeras		Paštas
	Pelkė		Parduotuvė
	Upė, upelis, griovys		Automobilių maršrutas
	Gyvenvietė		Dviračių maršrutas

- Pora kilometrų nuo Simno nutolusiame Mergalaukyje vienoje ant kaimo kalvelių, yra **Pirmojo pasaulinio karo vokiečių karių kapinės**, o pačiame jų centre – leitenanto Ernsto Vurchės (Ernst Wurche) kapas. Šis karys buvo žymaus vokiečių rašytojo ir poeto Valterio Fleksa (Walter Flex) draugas ir tapo jo romano „Klajoklis tarp dviejų pasaulių“ pagrindinio herojaus prototipu. Svarbiausias knygos veiksmas vyksta Simne ir jo apylinkėse. Knyga yra išversta į latvių, švedų, prancūzų ir italų kalbas.

2014 m., minint Pirmojo pasaulinio karo pradžios 100-metį, kapai Vokietijos Bundesvero rezervininkų iniciatyva, padedant vietos bendruomenei, buvo sutvarkyti.

- Kiekvienais metais kovo pradžioje mieste vyksta žymusis **Simno kermošius**. Birželio mėnesį čia švenčiamos didžiausios ir linksmiausios **Joninės** Alytaus rajone.

- Prie **Gilučio ežero** įrengtas paplūdimys, kuriame galima apsisistoti su kempieriais.

INTERNETO PASLAUGOS

- **Alytaus r. sav. viešosios bibliotekos Simno filialas**
Vytauto g. 38, Simnas, Alytaus r.,
tel. +370 315 60 371

Darbo laikas:

antradieniais – penktadieniais 9.30 – 18.00,
šeštadieniais 10.00 – 18.00

- **Alytaus r. sav. viešosios bibliotekos Ažuolinių filialas**
Parko g. 1, Ažuolinių k., Simno sen., Alytaus r.,
tel. +370 315 49 521

Darbo laikas:

antradieniais – šeštadieniais 14.00 – 18.00

- **Alytaus r. sav. viešosios bibliotekos Verebiejų filialas**
Liepų g. 2, Verebiejų k., Simno sen., Alytaus r.,
tel. +370 315 49 934

Darbo laikas:

antradieniais – šeštadieniais 12.00 – 16.00

APGYVENDINIMAS

- **Sodyba „Burlingė“** (6 kambariai, 20 vietų)
Kaštonų g. 101, Metelytės k., Simno sen., Alytaus r.,
tel. +370 672 92 667, www.burlinge.lt

- **Sodyba „Giluitis“**
(6 kambariai, 13 vietų)
Giluičio g. 13A,
Giluičių k., Simno sen.,
Alytaus r.,
tel.: +370 611 54 200,
+370 616 46 956,
www.giluitis.lt

- **Metelytės sodyba** (2 kambariai, 8 vietos)
Kaštonų g. 115, Metelytės k., Simno sen., Alytaus r.,
tel. +370 610 33 445

- **Simno sodyba**
(2 kambariai, 70 vietų)
Vanagėlio g. 52,
Simnas, Alytaus r.,
tel. +370 676 58 758,
www.facebook.com/simnosodyba

- **Poilsio bazė „Giluitis“**
(7 kambariai, 30 vietų)
Giluičio g. 13,
Giluičių k., Simno sen.,
Alytaus r.,
tel.: +370 315 60 232,
+370 687 90 413

MAITINIMAS

- **Parduotuvė-baras „Lauveka“**
Vytauto g. 53, Simnas, Alytaus r.,
tel. +370 315 60 675

INFORMACIJA

Simno seniūnija, Vytauto g. 26, Simnas, Alytaus r.,
tel. +370 315 60 757, el. p. simno.seniunija@arsa.lt

Alytaus rajono savivaldybės kultūros centro Simno skyrius,
Vytauto g. 38, Simnas, Alytaus r., tel. +370 315 60 380,
<http://naujas.arskc.lt>

Alytaus r. Simno gimnazija, Vytauto g. 83, Simnas,
Alytaus r., tel. +370 315 60 344, www.simnogimnazija.lt

Alytaus r. Simno specialioji mokykla, Vytauto g. 20, Simnas,
Alytaus r., tel. +370 315 60 345, www.spec.simnas.lm.lt

Simno žemės ūkio mokykla, Ateities g. 10, Simnas, Alytaus r.,
tel. +370 315 60 230, www.simnozumi.lt

Simno paštas, Vytauto g. 28, Simnas, Alytaus r.,
tel. +370 700 55 400

Simno ambulatorija, Vytauto g. 55, Simnas, Alytaus r.,
tel. +370 315 60 440

„Camelia“ vaistinė, Vytauto g. 33, Simnas, Alytaus r.,
tel. +370 315 60 326

**Alytaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato
Simno policijos nuovada**, Vytauto g. 26, Simnas, Alytaus r.,
tel. +370 612 81 690

**Alytaus r. savivaldybės priešgaisrinės apsaugos tarnybos
Simno ugniagesių komanda**, Vytauto g. 44, Simnas,
Alytaus r., tel. +370 315 60 201

